

اطلاعیہ۔ اس مطبع میں ہر علم و فن کی کتب موجود ہیں شایقین کو فرست مطلق سے جو علم
موجود ہے اور درخواست کرنے سے ممکن ہے معلوم ہو سکتا ہے کہ قیمت اس سال میں بنیاد
ارزان مقرر ہوئی ہے، ہم صرف کتب کلیات دواوین فارسی و کتب دواوین اردو فارسی
چند کتابیں بیان درج کرتے ہیں تاکہ ناظرین شایقین ملاحظہ فرما کر خط کافی و بہرہ دانی اٹھاویں۔

کی تمام تصانیف شامل ہیں۔ عہد
دیوان عرفی شیرازی۔ عرفی عہد اکبری کے
مشہور استادوں میں ہے۔ ہر شعر میں و
وہ بلند معنی پیدا کئے ہیں کہ دیکھ کر سیاحت
کے کلمات ٹھنڈے سے نکل جاتے ہیں جیسے قصیدہ
گوئی میں مسلم الثبوت ہے اسی طرح غزل
بادشاہ ہے۔ ۱۲

کلیات نظم غالب دہلوی یعنی مرزا اسد اللہ خا
غالب کا کلام جو عرفی اور نظیری سے نکل کھاتا ہے
اس میں قصائد ثنویات فارسی نظمیں رباعیات
اور غزلیں وغیرہ سب شامل ہیں۔ عہد
کلیات غلام امام شہید مشہور و معروف
شاعر ہیں انکا کلام محاسن شاعری کا بہترین
نمونہ ہے۔ عہد

منتخب مجموعہ دواوین عناصر امیر خسرو۔ امیر
نسر کے چاروں دیوانوں کا بے نظیر انتخاب ہے
جن میں سیری وسط الحیوۃ وغیرہ کا کلام ہو عہد
کلیات صائب عہد اکبری میں صائب اپنے
رنگ کا موجد قرار دیا گیا تھا اور آج تک اس کا

کلیات نظم دواوین فارسی

دیوان شمس تبریز۔ متوسط نظم عارفانہ اور
پاکیزہ کلام اس میں اکثر غزلیں شامل ہیں عہد
کلیات عراقی۔ ملا عراقی ایران کا ایک مشہور
و معروف شاعر ہے کلام میں تراکیب و مکاری
آفرینی بھری ہوئی ہے۔ ۱۱

دیوان حافظ محشی جلی قلم رزہ نقشبندی شمس الدین
صاحب اعجاز رزم مرحوم۔ عہد
دیوان حافظ۔ بحرہ نقشبندی چلا پر شاہ صاحب

کاغذ سفید و حنائی۔ عہد
دیوان نعمت خان عالی۔ اس میں سلاوہ
غزلیات کے بعض قصائد نظمیں اور رباعیات
وغیرہ بھی شامل ہیں کلام نہایت نفیس
ظرافت آمیز۔ عہد

دیوان بیدل۔ متن میں مرزا بیدل کی غزلیں
اور حاشیہ پر نکات بیدل۔ ۱۰
کلیات سعدی کاغذ رسمیں ان کا شیراز
اور پچسپ کلام مشہور عوام شہداء و بھائی

بسم الله الرحمن الرحيم

سرمایه ناز و نیاز کلام پیرا عجا و سراپا سوز و گداز یعنی نسجه

A large, intricate geometric pattern, likely a stylized representation of a flower or a complex mandala, featuring a central diamond shape with internal lines and a surrounding circular border. The pattern is composed of various geometric shapes, including triangles, squares, and circles, arranged in a symmetrical, radial fashion. The central diamond is filled with a dense, interlocking geometric pattern, while the surrounding circular border is composed of concentric rings of geometric shapes. The overall effect is one of complex, harmonious geometry.

من تصنیف عارف بالله مولانا حضرت شاہ نیاز احمد صاحب رحمۃ اللہ

درست می باشد که در این کتاب

M.A. LIBRARY, A.M.U.

[illegible]

بسیار ریاضت فدا عبت را بخود بدیده
نوم صد چاک نکوده لم از تیشه رحمت
چیز از در بانی شهوارست دایمانم بحد شد
عزیمیا بچمیکرم که شیطان بر طرف گرو
بصیلا سوا شایسته بخت کی فرود آرم
مکان لا مکان دایم نشانی بی تشابه است
شمار دایم اندر بحر محبت جوی یک طری
بسیار ریاضت فدا عبت را بخود بدیده
نوم صد چاک نکوده لم از تیشه رحمت
چیز از در بانی شهوارست دایمانم بحد شد
عزیمیا بچمیکرم که شیطان بر طرف گرو
بصیلا سوا شایسته بخت کی فرود آرم
مکان لا مکان دایم نشانی بی تشابه است
شمار دایم اندر بحر محبت جوی یک طری

بسیار ریاضت فدا عبت را بخود بدیده
نوم صد چاک نکوده لم از تیشه رحمت
چیز از در بانی شهوارست دایمانم بحد شد
عزیمیا بچمیکرم که شیطان بر طرف گرو
بصیلا سوا شایسته بخت کی فرود آرم
مکان لا مکان دایم نشانی بی تشابه است
شمار دایم اندر بحر محبت جوی یک طری

شمار کردن درون بحر بحد رحمت مشکل بود
بیاز و سه نیاز و عجز کاری کرده ام پیدا

اشتباه است که در حلقه جهان برده ما
و شبستان جهان بر زبانشی سحر
چکد از ابر مجازم رشحات تحقیق
زاهد اجمام ظهور ای سر دایم دار
نظر حضرت عشق است بسوئے فقر
اوچ لیرائی مابین که فضا سئ ملکوت
نیر از خدا کرد طلوع از بر ما
بفرغ غنست مر چارده با اختر ما
فلزم دید حقیقت شده چشم تر ما
پوده نفوس کن ایندم ز سئ ساغر ما
که نهاد افسر شاهی جهان بر سر ما
بعد در سایه شد اندر تهال و پر ما

بسیار ریاضت فدا عبت را بخود بدیده
نوم صد چاک نکوده لم از تیشه رحمت
چیز از در بانی شهوارست دایمانم بحد شد
عزیمیا بچمیکرم که شیطان بر طرف گرو
بصیلا سوا شایسته بخت کی فرود آرم
مکان لا مکان دایم نشانی بی تشابه است
شمار دایم اندر بحر محبت جوی یک طری
بسیار ریاضت فدا عبت را بخود بدیده
نوم صد چاک نکوده لم از تیشه رحمت
چیز از در بانی شهوارست دایمانم بحد شد
عزیمیا بچمیکرم که شیطان بر طرف گرو
بصیلا سوا شایسته بخت کی فرود آرم
مکان لا مکان دایم نشانی بی تشابه است
شمار دایم اندر بحر محبت جوی یک طری
بسیار ریاضت فدا عبت را بخود بدیده
نوم صد چاک نکوده لم از تیشه رحمت
چیز از در بانی شهوارست دایمانم بحد شد
عزیمیا بچمیکرم که شیطان بر طرف گرو
بصیلا سوا شایسته بخت کی فرود آرم
مکان لا مکان دایم نشانی بی تشابه است
شمار دایم اندر بحر محبت جوی یک طری

بسیار ریاضت فدا عبت را بخود بدیده
نوم صد چاک نکوده لم از تیشه رحمت
چیز از در بانی شهوارست دایمانم بحد شد
عزیمیا بچمیکرم که شیطان بر طرف گرو
بصیلا سوا شایسته بخت کی فرود آرم
مکان لا مکان دایم نشانی بی تشابه است
شمار دایم اندر بحر محبت جوی یک طری
بسیار ریاضت فدا عبت را بخود بدیده
نوم صد چاک نکوده لم از تیشه رحمت
چیز از در بانی شهوارست دایمانم بحد شد
عزیمیا بچمیکرم که شیطان بر طرف گرو
بصیلا سوا شایسته بخت کی فرود آرم
مکان لا مکان دایم نشانی بی تشابه است
شمار دایم اندر بحر محبت جوی یک طری

سرمد بلبل تن میبارم لوبکین
گنبدی نیست گنبد پنهان شاه بیبار
چو پایم چو پروا نیست آتش که چو پست
نایم و جفاک است نایاب است پردار
رافتند از امان عارض چون نقاب لغت قمار
چو چلیب سیراب بن چو تپایی کون نام
سدا و جان نام بر ز تپ نیست گنبدی بار

باکی ز پسران خیام نیا ز نیست جان را بکفت نهاد و خوش یایه سریم ما	
بمراآت جهان بنمود جهانان رفته نیبارا افیس بل یان هم شد هم یار بید نیان پشت پارسایان بار تقوی بر نهاد سدا بنو آفتاب می دهر دهره تابان شد بقوس فخر و فقر و خاکساری کرد از زانی هر یک دگر است درسته دگر دگر دارو	برنگ دگر و نشان دگر هر پرد بر نارا بنای کعبه هم ساخت هم دیر و کلیسار سجده بکسیان انداخت مهر جام صهار نه تنها که گفتی که بنموده ز لحن رار بجای تاج فغفوی جاده و حشمت دارا بهر طریقه معین ساخته افواج اسرار

نیا ز از فیض جود اوست پر مهوره عالم که از تحت الثری خواست تا فوق الثریار	
الایا ایها الساقی بنوشان جان می مارا سراپا بخودم گردان ز قیده مستیم بر بان بلای بند رستی سخت عقد مشکله دارد درین شکل کشای باز در حرکت چه کار آید بیاد جلوه گشته بر دلم ای راحت جاتم	که فکاهم زنده بوشی سر از پا در سر پارا چه در بند خودی خود یا فتم جمله بلا مارا که مشکل میاید حل ز دگر بپرو بر نارا نمی بینم توانیش الا جام صهار و گزیند بدین عهد اهر و ز فردا

بیشتر است فراق ز دور و دلتان مجرب
اگر بنده اصداد گردد و سینه خارا
نیا ز از کجا و چو چمن خند زنده
سدا و کف نیازی بگاه خود میار
بیا که ساقی نیابا بدین جام صهار
بیا بیاده باو بخیر گردان ز خود مارا
چنان سخن می گویند و شادان خود بیا
که از فیض جود اوست پر مهوره عالم
نیا ز از کجا و چو چمن خند زنده
سدا و کف نیازی بگاه خود میار
بیا که ساقی نیابا بدین جام صهار
بیا بیاده باو بخیر گردان ز خود مارا
چنان سخن می گویند و شادان خود بیا
که از فیض جود اوست پر مهوره عالم
نیا ز از کجا و چو چمن خند زنده
سدا و کف نیازی بگاه خود میار
بیا که ساقی نیابا بدین جام صهار
بیا بیاده باو بخیر گردان ز خود مارا
چنان سخن می گویند و شادان خود بیا
که از فیض جود اوست پر مهوره عالم

نیا ز از کجا و چو چمن خند زنده
سدا و کف نیازی بگاه خود میار
بیا که ساقی نیابا بدین جام صهار
بیا بیاده باو بخیر گردان ز خود مارا
چنان سخن می گویند و شادان خود بیا
که از فیض جود اوست پر مهوره عالم
نیا ز از کجا و چو چمن خند زنده
سدا و کف نیازی بگاه خود میار
بیا که ساقی نیابا بدین جام صهار
بیا بیاده باو بخیر گردان ز خود مارا
چنان سخن می گویند و شادان خود بیا
که از فیض جود اوست پر مهوره عالم

در شمع روشن افاده صد گره
خبر گنج باغ شکلا کشته است
آتش شمع عالم بگنج جهان است
سازد بسیار بیکدیگر شمع شمع است
آتش شمع عالم بگنج جهان است
سازد بسیار بیکدیگر شمع شمع است
آتش شمع عالم بگنج جهان است
سازد بسیار بیکدیگر شمع شمع است

چون سر این است آن از کفر عشقت شکوه نیست	زانکه او ز نادر طره هندوی دوست
عشق بازان حقیقت بے سرانده ایست	چون سر این است آن از کفر عشقت شکوه نیست
ذات حق خورشید این عیان را ذات دوست	آتش فرات از کس اشراق است
از رخ بهره تابان نور خورشید نیست	صفت عیان عالم منظر مرآت است
ذات خورشید است فی الواقع بهره مصط	در صفات ذات این پیدا و پنهان است
در جانب سی تابان است برق هستیش	ظلمت آباد عدم روشن ایاضات است
امتداد نقطه اش نقش جهان نقش نیست	و فراق نقش نقش آیات است
هم چو هم قدم هم صفای کان محدث	در نگاه دیده بنیای همه آلات است
ملک سحر پی چون محمود از و هست	اے نیاز
در مکان و لا مکان تعبیر عنانات است	
دل و تنگ حلقه زلف و تابی دوست	جان پایی بند قید کند جوای دوست
غارت گرد و دل و برین شکیب	شوخ و ناز و غمز و طرز ادای دوست
شور و فغان و ناله و سوز و گداز آه	دارد تپش بجان و دلم از برای دوست
از نسیم طیب نباشد شفا سئ من	و درم هر آنکه داد علاج چو جانی دوست

حسن جان حسن رخ و لب و لعل
آتش و گل شمع ز جویای دوست
گشت و گذار و گشت و گذار
باجای این همه نشو و نما دوست
هر چند زنده در بهرست کامیاب
ما هم گوش از بی هم جویای دوست
بسیار و بسیار و بسیار
ایمان عالم زلف و تابی دوست
کفر جهان زلف و تابی دوست
بشد زلف و تابی دوست
آتش و گل شمع ز جویای دوست
چشم دل نیاز از کتب بان است چو جانی دوست
از آتش و گل شمع ز جویای دوست
کفر جهان زلف و تابی دوست
بشد زلف و تابی دوست
آتش و گل شمع ز جویای دوست
چشم دل نیاز از کتب بان است چو جانی دوست
از آتش و گل شمع ز جویای دوست

که لاله گل شمع ز جویای دوست
بشد زلف و تابی دوست
آتش و گل شمع ز جویای دوست
چشم دل نیاز از کتب بان است چو جانی دوست
از آتش و گل شمع ز جویای دوست
کفر جهان زلف و تابی دوست
بشد زلف و تابی دوست
آتش و گل شمع ز جویای دوست
چشم دل نیاز از کتب بان است چو جانی دوست
از آتش و گل شمع ز جویای دوست

نگین نوبخت در استیلاست
ساختن نوبختی که یک نیم گنگه
بیکند آنچه بعد از یک عجز که میگویی
ای کاشکی زلفی جسمم را بکنند
وز شربتصال بدردم فدا کنند

سحر از آدنت غنچه خبر داد که گل	نظر لطف سوئے بلبل شیدا میگرد
صانع جزو کل این جوهر فرد دانت	کاش میساخت و بخش به سخن میگرد
دست بید او تو میکشت جهان با یکسر	باز پامالی هر کشته گفت پامیس گرد
چرخ با این همه بیهوشی بیدادگری	بر سر کشته جوهر تو چه بهیسا میگرد
شد بفروان کس جان دل و ایمانم	که دلام از سر الطاف تقاضا میگرد

اگر شود جلوه گر اندر نظرش یار نیاز
پس صف مهر کند آنچه ز لحن میسر کرد

دل من آنچه را غیبار تمنا میگرد	شب در آینه خود صاف تماشا میگرد
بهر کجایم و دیر و کلیسا و کشت	هر که می جست ترا دای چه بیجا میگرد
شیشه بود و دم یا که طلسم حیرت	که بتماشا پرے جلوه گر میا میگرد
عین ریاست جابم بنگاه تحقیق	در نه این فطره چرا شورش دریا میگرد
اکی قدم و افزونی جاهش با هم	هر یک حکمت تکریر مثنای میگرد
حاصل غیرت من بود پریشانی دل	ناخنه نشانه زلفت چو گره وای میگرد
دل من سحر سپندان بسرا تش عشق	در حضور نظرش لب بدعا وای میگرد
در برم آبله بود پر از خوشتابی	محتسب سبب این شورش و غوغا میگرد

از ناله بدی نوازش بکنند
شان گنگاه بسوئے گل را کنند
از ناله بیسایه بهشت مقامش
در دل چرخیل بال بجا کنند
شود بیکان حسن حال جلالت
سکین دل بیکان عالم بکنند
دوایان نازانی
آن چشم لقا که در حال دیدار است
بیاورد که غمش در تن بسا کنند
غمدی بر او ساد و تلخ است چنانکه
بار بار و در در آنرا بیا بیا
در شعله خروشن افتاد صد گره
باز خن فرقه گر این غنچه واکند
جانان بسوئے اهل نیازت گذارند
تا جان دل نازد و لعل واکند
بستاده گلشن بهار را آورد
دشمن خفا آگاه و کار آورد
ترا نه است طلب نفس با جان افرا
بیاورد و در دین چنگ ابرار آورد

کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست

فرودستی و خوشی و خوشستان را جفاکش از خزان را خوشی مبارکباد شگفت غنیمت دل از بهوای فصل بهار رسید باد صبا سوسه بلبل مضطرب	هوا که نشسته پیشان هوشتیار آورد بهار آمد و گلهای باخسار آورد نهال خاطر رخ بسته برگ بهار آورد قدم موسم گل گفت در قرار آورد
--	--

حضرة خسرو هندوستان نظام الدین نیاز جان و دل خویش را نشان آورد
--

وای بر غلطیده در خون که قاتل بگذرد شسته امستان خود از زندگی در بید جز دم عشیر نوک تیر آن خوشنود کجاست تو تم در ناتوانی تا باین حد سر کشید بچو طوفان است پیدا از مرشک اشک من عاشق از غم عجب نفس بسته افتاده است دمم دل یادگاری یار آنهم باز برد در غم جانان بیایا ما نشین ای عند لب این دل گویند مارا آخرین بادای نیاز	او چنان اند جان من بچو غافل بگذرد کار بر جان میفتد چون نوبت از دل بگذرد مهرم و دی که آن بر جان بسمل بگذرد آه را هم دور باز و نه که از دل بگذرد می بینم کشتیم بر رفته ساحل بگذرد غم اگر نوس نباشد سخت مشکل بگذرد کیست یار جان من یار بارگه دل بگذرد کین حیات چند روزه حال شامل بگذرد این نیازم گر نیاز او مقابل بگذرد
---	--

کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست
کاش از احوال دل به حال یار نیست

خوشی
خوشی
خوشی
خوشی
خوشی
خوشی
خوشی
خوشی
خوشی
خوشی

غیر مظهر دادا عشق و نواز شدو نمی نیست در کوی تو تنها سر قربا نه چند
دلیلی را چه فکر کرده سامانے چند غزلے نازده در کوی تو تنها سر قربا نه چند
نیت در کوی تو تنها سر قربا نه چند غزلے نازده در کوی تو تنها سر قربا نه چند

خوشی حق توان حق بین باشوی حق نیست	طالب حق را نشان آدم راه حق پسند
دام ای عشق ز تو منت احسانی چند	مشکل چند مرا کرده آسانے چند
هر که دل بند تو شد گشت دهر بند آزاد	خوار و دیران شده در عهد تو زنده ای چند
بگدائی دلت شاهی عالم چکنم	تاج بختان جهانند گدایا نے چند
چشم دور یزداد مم بجسا ابر کجا	آن همه کان در این قطره بارا نے چند
فیض و ریادی دیده دور بار من ست	حبیب قلزم شده پر گوهر غلطا نے چند
اثر حضرت عشق ست که دام در دل	لاله زارے عجب رشک گستا نے چند
غزلے شسته و هم رفته در گوسے نیاز	که بخوانند و سحرانید غزلخوا سنے چند
نیست تنها بغتة آلود افغانے چند	دام از سوز درون بهر تو بر بانی چند
می بکشد شریعے الین هر موسے تنم	تا فلک رفت سر شعله نیرا نے چند
اشک نگینم از ان جابائے چشم دارد	که شاد ترست این در و مر جانے چند
تا توانی بنظر غیر تو ناید در چشم	صف مرثگان ست مرا حاجب ربانی چند

استخوانم شده از سوز درون چند
شعله دلت عشق بر شانی دل
برافت دلت تو با پریشانے چند
چون پیشانی تو با پریشانے چند
نیت آینه بدین شمع تنم
صفاده هر طرف دیده جانی چند
فیض محبت آهست که در خطه بند
خندان و جهانند که ایا نے چند
بیدار در دن من هر گشت جانے چند
روایت افغانی

امیر المومنین صدیق اکبر
امام السکین صدیق اکبر
امیر المومنین صدیق اکبر
امام السکین صدیق اکبر
امیر المومنین صدیق اکبر
امام السکین صدیق اکبر

نموده غیر ازین صدیق اکبر
نموده غیر ازین صدیق اکبر
نموده غیر ازین صدیق اکبر
نموده غیر ازین صدیق اکبر
نموده غیر ازین صدیق اکبر
نموده غیر ازین صدیق اکبر

۱۶
 بیت بجدہ بیگو کہ چہ آن آرم بدول
 سوزادہ سوئی از سی بان می بنشین
 پیرا دوزخ دم دیبا چہ است سر آرم
 ز آردید جلا شد دودی تنان می بنشین
 تپتی کے گز آرم ناصحانم کمن
 از چہ خواہش حق سوی بان می بنشین
 ز لایا نامم کمر از ادب پیش نیاز
 چونکہ از قوم دعاگوی تبار می بنشین
 از دوزخ بان می بنشین

[illegible]

هستم از صبح ازل دستهای جوش و خروش
خورد و هدم من جام می از دست خماری و دگر

روایت	ای مہیار از جوش مستی یکدے فارغ نیم نیست جز ناپا ہوئی شورم تا ابد کای دگر	غزلیں معجمہ
-------	---	-------------

جادو چیمان فغان بتان می بینیش
 قانع از سودریان و جهان می بینیش
 زان جهت مستغنی از جورخیان می بینیش
 زین رو برونش اندر کار آن می بینیش

طالبان بخیر دور و چون سایه همراه نیا نه
زانکه در راه حقیقت خوش هوای می نمیش

پنجم او صبح است از روی بتان می بینیش
 هر چه از آفرین آید بدید اندر جهان
 دل باید یک گاهی هست بر دامن زند
 همان بقالب تنگ است تا با نغم آمده
 آگهی کی باشد تر از شور و غوغای جهان
 چون نباشد این نغمه بیدار غم از بوسه گل
 و آنچه او شام است از روی بتان می بینیش
 غم چنان جادوئی جهان می بینیش
 در تیر خاک که کوئی بتان می بینیش
 دل نهو اندر پی جوی بتان می بینیش
 روز و شب شور و راهوی بتان می بینیش
 پرتاغ از بوی گیسوی بتان می بینیش

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

✓

ردیف نیم نعل و نون

میر عالم و نیا ستم نیم تشنه عقبا ستم
این بودی زید بن کعبه نیا شاکر
نوا جبر خواجه گمان معین الدین
ردیف نون
سرخ را بایان معین الدین
بنشان را نشان معین الدین

گهی دیرس گاه به نیش گاه به لیس گهی صالح گاه به ایم گاه به اسحاق گاه به یحیی برائے میکشان امروز نقد وقت شان گشتم بدریاے حقیقت بهر غواصان دریادل	گهی سیف گهی یقوب گاهی بود بود ستم گهی موسی گهی عیسی گهی داود بود ستم در بهر گریان روز جزا موعود بود ستم بهر عرادی و عصری گوهر مقصود بود ستم
---	--

نیا ز اندر حقیقت لایزال و لم یزل هستم مگر با این تعین نیست در هم نابود بود ستم

ای طالبان ای طالبان بن با شام هر جا این در می مجویم از هم پسند را شاست ثابت تر من از همه بے آنکه شایتم کنند بر عکس ستم ایچان در پرده میباشم عیان هم صوت ناستیم هم چینی لایسیم در جلوت ذق آدم از خلوت جمع شین هر چند بود غیر من در عالم نو و کمن با حسن خود در با شتم من زو عشق عاشقی که شتم اندر خانق که رندم اندر میسکه	هم جلوه گردیده با هم مضمر دلساستم در نسبت و با شام دریا و موج آساستم بے آنکه بے پرده شوم در پرده اخلا ستم چند آنکه بے پرده شوم در پرده اخلا ستم پنهان تر از پنهان هم پیدا تر از پیدا ستم از اینها نور خود بزم جهان آرا ستم در ذات بخت خوشیست بر رتبه علیا ستم از علی و جنون ستم هم و امق و عذر استم که سجد ده سجاده ام گاه می و سینا ستم
--	--

بنشان را نشان معین الدین
نظم جلوه گاه نور قدیم
آفتاب جهان معین الدین
شند و شنائے ایل صفا
پادی انس و جان معین الدین
عاشقان را دلیل راه نصین
مسکن معین الدین

خواجه لاجان و قدس مقام
فریبی که نیا ز الکراوی
سازد و زبان معین الدین
تهنئه پاک زد بجا بیافم ایچین
دست جنون خود دیدالم ایچین
گلایه زد نیست دلم ایچین
باری که که در شک گاش از دست

ن
شماره بوقت بدن عالم ایچین
از کان دیده گمراشتم از چرخین
من شکر قدیم مبتدل شود
کاشف در دگر بیا شام ایچین
دو اندازد زلف که گمراش
دست پیچیده از لب بیگم ایچین
هر صحرای دشت فریاد ایچین

نه عز و جلال بود ترا بی فخر انسانی
 ولی حق و معنی مصطفی در یاسه فیضانی
 امیر کشتو فقری شد اقلیم و سمرقانی

[illegible]

<p>هم از دل گلستانه بشکل هم چنان هم درونی پنهانی دارا و نانی هم درون و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی</p>	<p>هم از دل گلستانه بشکل هم چنان هم درونی پنهانی دارا و نانی هم درون و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی</p>	<p>هم از دل گلستانه بشکل هم چنان هم درونی پنهانی دارا و نانی هم درون و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی</p>
<p>از جمله میرائی دور جسمه در آئی از بهر شناسائی خود صورت مائی یک شان تو خلق ست دگر شان خدائی هم ملق بیداری و هم شکل گردائی هم دوش بزاری و دور بست کده هائی هم زند سلایمی و هم ترک خستائی هم چوئی و هم تاری هم صوت صدائی هم سوزی و هم سازی و هم درد ووائی هم در چمن هر گل هم جلوه مناسائی هم کاکل مشکینی و هم زلف دوتائی هم دیده قنای و بالائی بلای هم غزه و هم عشوه و هم ناز دادائی هم تیزنگه و در دشت سینه مائی هم گفته انا الحق بسر و ار بر آئی هم و اعطو هم پیره پیچس هائی</p>	<p>از خلق جدا هستی هم در همه هائی بے نام و نشان بودی و گنجینه پنهان بر وحدت است غرض کثرت شانت هم شاه جهانی بستر انسر شاهی هم متکلف سجده و سجده بدست هم بایک خرقه و هم زند قبا پوشش هم صوفی و رقصی و هم صورت مطرب هم نامه جانگاہی و هم خنده جان بخش هم بلبل شیدائی و زاری و نزاری هم خطی و هم خالی و هم چهره زیبا هم خمین گلزاری و هم برق تبسم هم شوری و هم فتنه و هم آفت جانی هم خنجر زگانی و هم تیغ دوا برو هم قاضی و هم مفتی و هم حکم شریعت هم عاقل و هم بیاری و هم پیش و هم مست</p>	<p>هم از دل گلستانه بشکل هم چنان هم درونی پنهانی دارا و نانی هم درون و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی</p>
<p>هم از دل گلستانه بشکل هم چنان هم درونی پنهانی دارا و نانی هم درون و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی</p>	<p>هم از دل گلستانه بشکل هم چنان هم درونی پنهانی دارا و نانی هم درون و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی</p>	<p>هم از دل گلستانه بشکل هم چنان هم درونی پنهانی دارا و نانی هم درون و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی هم در دل و دشت و دشت چو جانی</p>

هم از دل گلستانه بشکل هم چنان
هم درونی پنهانی دارا و نانی
هم درون و دشت و دشت چو جانی
هم در دل و دشت و دشت چو جانی
هم در دل و دشت و دشت چو جانی
هم در دل و دشت و دشت چو جانی

هم از دل گلستانه بشکل هم چنان
هم درونی پنهانی دارا و نانی
هم درون و دشت و دشت چو جانی
هم در دل و دشت و دشت چو جانی
هم در دل و دشت و دشت چو جانی
هم در دل و دشت و دشت چو جانی

شعری

نگار جمال ابل سف
 سر دره نیاید نقص و خدر
 سر نیکه علی نیر غم خورده اند
 سر نیکه علی نیر غم خورده اند
 سر نیکه علی نیر غم خورده اند
 سر نیکه علی نیر غم خورده اند

بر بحر حقیقتم گذر ده	بینم بلفظ شراب تا که
یک حسرت ز عشق خود سبق ده	خو انم قصص کتاب تا که
ببخود ز خودم کن و بخود دار	مانم بخودی خراب تا که
مستم بجن از نگاه مستی	دارم هوس شراب تا که
باشم بتعلقات ذرات	دامانده ز آفتاب تا که
آه دلبر من جمال بمناسبت	دی جان من این حجاب تا که
صرفا اللیالی و ایامها	من العمر بالمعصیت و الهوا
نگاهت به اے خدا بر فکن	لقد القضی العمر طال احسن
و تبیس ابلیس ناچاره ایم	به بتیعت نفس اماره ایم
بسختی تم بدو اے خدا زین بلا	بکن دور این نفس و شیطان
مرادات یا ران این انجن	بر آور بلطف خود لے ذوالمن
بهر احتیاجی که دارند پیش	رواکن خدا یا با احسان خویش
برابر باب بیان کشا باب لزق	که مفلس نه مانند ایشان ز صدق
شفاده مرلفیان اسلام را	برایشان کشا باب انعام را
بکن از سر دین داران ادا	تامی فراق بلطف و عطا

تفضل علی عالم یا کریم
 با حسنات و احوال و تقصیر
 بدو مونسان را تو فتح و ظفر
 بجن کافران را اولی و ثبر
 شعری
 باین بکمال عینانی
 خود تماشاد خود تماشانی
 در این دنیا نمانی
 در ازل دیده بر رخ و کرد
 خویش را بخویش و کرد
 در بطونش بخود عشق شد
 شد سافر سکونت و آرام
 شد چو ب نظاره د استبر
 گشت مطلق بهام جلوده گوی
 از نقاضات حب پیشه پری
 آمد اندر حصار شیشه پری
 خواست آن حسن بنظر مثال
 بنحیث شدن باین مثال
 نماند کرد در کن فیکون
 نقش بسته همان بوفکران

شعر

میدان یقین این گنجی باو شمارا
مرآت آسمی خود بر ترا شای خشن آمده بیرون

از حجاب خلوت
گره دلق بیکریده و گره صورت دال

با حکمت و جای
گره سو کایا شده نافوس پیتش

در پرتو آینه
گره کوه بخت آمده تنه عجل

نور برنگ است وحدت ذات
دید هائے دلت که تابین ست
نزد وحدت کجا و کثرت کو
تو که هرگز ندیده آن نور
تا نیفتد شعاع نور خدا
تا بین بهیم ظلمت است و نور در گ
ذات مطلق مثال گل باشد
دین دوی قعین ست چو خار
گل شوی گر نظر بگل آری
و بر بقند حسار در مان
تو نه آئی هرا نیمه فمیدی
توئی نو خاسته گل او گلشن
اندر آن خار و گل تو فرق کن

دین قعین بود همه ظلمات
پیش تو نور سر بسرا این ست
بوی عنبر کجا کجا بد بو
چه بد آن حقیقت مستور
بر دلت که شود ترا پیدا
که شود این و آن بهم همسر
میدر فیض جزو کل باشد
می کشد هر یک از و آزاد
دامن جان کس نیاز آری
خود بر بنج جهان بر بنجان
گل نه دیدی تو خار را دیدی
خار دانستی و شدی گلشن
اگر چه هستند از یک گلشن

مستزاد

لے دوست بهین در همه سوره و سئے خدا را
با عین نگاہی

گره کوه بخت آمده تنه عجل
پوشش پیکر کلاه
گره شکفت مسجد و در کعبه
پنهان جهان شد
گره شایه مظل شده آن نجون را
نیک خور و ماهی

دلوان بنای فانی

از روشنی عارض دار تابش رسا
در لاکل و خالشی
آند و درون این عالمی
هر شام در یکجاست
گراه طریقه اگر کش غیر بدانی
لے طالب مولی
دینی همه او گره همه این ما و شمارا
آئی سو سدا می

دندان پس تو خدا را بنویس و خدا را
دیر پیکر کلاه

مستزاد

این را از نگاراج کجنگ دل شیدا
 با حفظ نگاهت
 مستزاد
 نمانده عیان شد
 از هر طور پس اظهار برآمد
 بدو در کاران شد
 سر در جهان شد
 خود بود که آن بر سر انکار آمد

هر شام و بگاهی که صورت ماهی که صورت قطره گلایه پر کاسه در شکل گدایان در صورت شاهی برسد خوبه با حال تباہی در فضل بهاری بانال و آہی این نور ہدایت از زلف سیاہی در حضرت قرآن جز ذات آہی بے پردہ مفرما	در کسوت نوآمده آن دلبر زیبا کہ مهر خشنده بروے ہمہ دنیا کہ شش کہ شش گوی چرخ بر کہ شکل صدف آبدہ کہ گوہر یکتا کہ دلق بر کردہ بازار برآمد کہ تاج بسر آبدہ بر تخت مطلقا کہ بیکر لیلی شدہ خود جلوه گر کرد کہ ہیکل مجنون شدہ گردید چرا کہ خندہ کنان رنگ گل آبد گلستان کہ نعرہ زنان صورت بلبل شدہ شیدا از روشنی چہرہ زیبائے ہمنوست دین ظلمت کفرست بکفار ہویدا گفت مست چو خود لیس کشی شے از ان پس بچہ سان انم و نیم ہر ایشیا در خلق نیاز این سخن سر حقیقت	خود گفت نانا کی بسر دار برآمد خود بود کہ آن بر سر انکار آمد در صورت انکار خود خشنودہ از غم غبار برآمد دلیان بی نظار سی خود شکست بجا بیج پستش بدو سے مصفا بچہ خود در دو یکیدہ سرشار برآمد بہوش وان شد کہ در عجم و دنیا کہی خود قصورست کہ طالب اینہا کہ دست ازین شستہ بی بار برآمد کہ ببنده آن شد تا خلق بر سر کہ ناز شدہ صورت گلزار برآمد بگفت جنان شد کہ در صف قرآن گوییدہ این آ کہ دارا بسج
--	--	---

کفایت تسلیم کردن تا بیکم پیش و کم
کفایت تسلیم کردن تا بیکم پیش و کم
کفایت تسلیم کردن تا بیکم پیش و کم
کفایت تسلیم کردن تا بیکم پیش و کم
کفایت تسلیم کردن تا بیکم پیش و کم
کفایت تسلیم کردن تا بیکم پیش و کم
کفایت تسلیم کردن تا بیکم پیش و کم
کفایت تسلیم کردن تا بیکم پیش و کم
کفایت تسلیم کردن تا بیکم پیش و کم
کفایت تسلیم کردن تا بیکم پیش و کم

که تار شده صورت زن آرد بر آمد	از کفر نشان شد
که نرم دل و صاحب اخلاق حمیده	تمثال محمّد
که بر صفت ظالم خود بخوار بر آمد	قتال زمان شد
که زاده و گداز گوی ابرمطهرست	که شکل حسابی
در محله بدریاشده هموار بر آمد	آن بود که آن شد
که شکل نیاز آده این شرح بیان کرد	باغور رنگ کن
خود نیست نیاز آنکه بگنجد بر آمد	نادان بگمان شد

تضمین ال انما کج فکر و افکاحی جلی نشی صفر علی صاب

منکند اتم بودی ز جوش تقوی در خروش	از حدیث مطرب و میا و می بودم خموش
چون گدازم شد قضا را بر در میخانه دوش	مست تم از چشم ساقی سیمانه نوش
الفرق اے سنگ ناموس اوداع اے عقل و هوش	
دی که بخت تیره هم برگشت از برگشتگی	شد مصیبت من قضا را و علی انفس و سبی
از بچم سستی و دیوانگی و سنجو دی	گفتمش ای جان من هم جان و هم تن خود تو می
گفت فی الواقع دی بر سر این اسرار کوشش	

نار و دما آن برید چشم دل و کرده ام
خوش را بر باد و غم اکیل غم او کرده ام
زاد از این چو می ای پسی از دین ندیدم
تقوی را گفتمم بر یکس آن ضم
نه بهیم شستند می شستند خوش خوش
چند دای خوشی را بپایند و اقا
چند که گوی اندر مکر و دغا
چند خود را صحت کتب خانه داری از بیا
آن زمانه شوق را این خوش
چند بی گوار و غم این خوش
نزدیکان دشمنان بر خود و خود
حدیث نماند آن بود که گفتم خوش
عالمی بر معان بر خود و خود خوش
کسری از بند گمانش نمده ام صله خوش
تو که حسن ای دانا با شد خوشترین
نیک بودست ما انظر لقی دهم ز دین
حال از خود و خود و خود خوشترین
دی بدمین خوشین و خوشین
کشم کنن بپشت کار از دین
کشم کنن بپشت کار از دین
کشم کنن بپشت کار از دین
کشم کنن بپشت کار از دین
کشم کنن بپشت کار از دین
کشم کنن بپشت کار از دین
کشم کنن بپشت کار از دین
کشم کنن بپشت کار از دین
کشم کنن بپشت کار از دین
کشم کنن بپشت کار از دین

تاریخ وفات

شیرینازاد احمد

دانشگاه تهران

محکم دلائل سے مزین متنوع و منفرد موضوعات پر مشتمل مفت آن لائن مکتبہ

مجلس شورای اسلامی

المراقب والمراقب
منذ سنة اربع
ازمنه

ناگهان

چیزے از آواہل مُصَنَّف قدس سرہ العزیز

حضرت شاه نیاز احمد صاحب نیا از چشتی و قادری بن حاجی حسین بن حسین چشتی
حکیم شاه حکمت الله صاحب سرسندی که مولد مبارک ایشان سرسند است
تحصیل علوم ظاهری باطنی بزمان حضرت مولانا محمد فخر الدین صاحب بلوچی چشتی
نظامی قدس سره در دہلی گردید بعد از وفات ده سال دستا فضیلت علم ظاهری زیرین
فرق مبارک شده در عمر نوزده ساله بردست مبارک حضرت مولانا محمد فخر الدین
قدس سره بیعت گردید بکرم شد خود در وقت بختن بانس بریلی شدند باز مقام را مپور
بردست مبارک شاه عبداللہ صاحب بغدادی که از فرزندان حضرت غوث الاعظم
رحمۃ اللہ علیہ بودند در خاندان قادریہ بیعت نمودند چنانچہ چشتی و قادری مشہور اند
وصال ایشان بعد از هفتاد و هفت سالہ بشهر بانس بریلی تاریخ ششم ماہ جمادی الثانی
۱۲۵۱ھ واقع شد شاعری ولایت ایران تا پنج و وصال ایشان بوقت مرگ ستادہ بودند
در ج ذیل میشود مزایین آثار آنجناب بر بریلی ست ہر سال عرس میشود اکثر اشخاص
کابلی و شیرازی و بخستانی از ولایت خود ہا آمدہ فرید الدینان شدند و چند از و
شان بولایت خود دست بیع شدند

الموافق ليل
نور

نمازگاهان اربعه
کوشن فرموده از

بجلیں ہشت

از جمادی

زمین بدستشین
زمین آرم فراز

کونستانتین

الحق في الله

بیکار و فانی

١٠٠

10

127

100

100

Handwritten notes in Urdu script, likely bleed-through from the reverse side of the page.

10

مجلس

[Faint handwritten notes at bottom left]

١٠٠

100

10

ز آفات طوفان عالم ریا
نباشی اگر ناخدا چون دریم
نگهدار ما را ز دیور جسیم
تسلی دل بخش از فضل خویش
ز عصیان بهر حال مغفور دار
سجوبی و نیکی قومی کن
ز عجز و زبونی سرافکنده ایم
من از کرده خوشتن شرمسار
ز مقبولی خویش منمائے رو
بدل جان نثار و لائے توام
بلطف خود این آرزویم برآر
حصول تو و الله مرا هست پس
بوصل حقیقی رسان از حجاز
کسینه غلامان آن در گهم
دو عالم بزرنگینش بدار

رہانیدہ کشتی نوح را
 بگرداب آفات افتاده ایم
 خدا یا تداستی غفور و رحیم
 ہلاکم ز وسواس خاطر بریش
 بحول خود از معصیت دور دار
 ز جملہ ذما تم بری کن مرا
 تو خلاق مائی و مابندہ ایم
 تو غفار و ستار و آمر نگار
 بتوفیق حسن عمل کن مدد
 تو دانی کہ محور ضائے تو ام
 ترا از تو میخوانم اے کردگار
 ز دنیا و خفیی نہ دارم ہوس
 طفیل حبیب خود اے بے نیاز
 چہ از کترین امت آن شہم
 منظور منصور دیش بدار

کز ایشان بیاید و زیاده و غیر
 تفضل است جمله المؤمنین
 نکما یکو نواسن الصالحین
 خصوصاً بحال من زارین
 که جز نونه خواهم بدیناودین
 بیانی مراده از چنگ بدلا
 بلا که پیاست بر ما ز ما
 دیده قوت دل ز دین خودم
 درون بیافزایی
 قوی سبب کنان القین خودم
 ز نور در پاست چنان غم نور
 شتابار را را شمشیر
 شتابان پراگنده عیب
 منم در جهان شمشیر
 عیب بین پیش است عیب
 بی طویل الام
 ضیعت عمری بطول
 زنت مصر بسوا
 و جویم چنان
 الدار

6

چند آه از آن مقام بسیار کلام بس
چند آه از آن مقام بسیار کلام بس
چند آه از آن مقام بسیار کلام بس
چند آه از آن مقام بسیار کلام بس

ساقی رخ القلب فی الاعترافت بقید تن و بند چشم اسبیر توئی داد و داد فریاد رس توئی شاه دوزم کون و مکان منم بنده پُر گنه مشر مسار فان لم تکن لے شفیع رفیع منم ما ہی تسلزم بیکران بخشکی همه عمر سر کرده ام به سوئے بحر خودم زین سراب در معرفت بر دل من کشائے و رب من لدنک الضمیر المنیر بگیر از من و ما من و ما نسیم خطی بر گناه وجودم بکش شراب غمت بنوشان مرا ندانم که من کیتم حسیل کو	بسیور الحصال و بالاعتنافت منم پائے در گل توئی دستگیر توئی بیکس و زور از در دس توئی نور بخش زمین و زمان توئی آفریننده آمرزگار اکن فی محیط البلا یا عزیز که اُفتاده ام در سراب جهان در امواج خاکی به سر برده ام که از پائے تاسر شوم غرق آب که ناید نظر جز تو از ما سوائے فانک علی کل شیء قدير که این ست گوی و ترسایم خلاصم بفر ما ازین کشاکش خدا ساز از اهل هو شان مرا بجز تو ندارم بکس گفتگو
--	---

یہ قباب قادر جان باجل
از آن بیشتر که بسیار کن
حاج خود مرا دور کن
منم از نور تو را دور کن
منم از نور تو را دور کن
منم از نور تو را دور کن
منم از نور تو را دور کن
منم از نور تو را دور کن

دیوان فارسی
دیوان فارسی
دیوان فارسی
دیوان فارسی

دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا

اپنا تو ملک دل ہو بھی سے اُجڑ گیا
دل خانہ خداداد صدمہ اس کو مت گرا
ہرگز نہ آئی مہر تھے یہ حال پر
ہو تا ہے کوئی خندہ گل سے گفتم دل
اسے مرغ دل دکھ گئے جب بال و پر سے
بھولا نہیں سکا تہہ جلے میں اپنے بھول
بیٹھا نہیں ہوا ایسا مرے دل میں درد غم
مارا تھا زلف کا ہرگز نہ بچ سکے
ہوں میں نیاز مند جناب امیر کا

لیکن چرخ و لغ سے کھڑے بسا ہوا
مکن نہیں جو پھر سے یہ گھر گرا ہوا
ہر خندہ و نالہ یہ صبح دسا ہوا
اس غنچہ لب کے دیکھا ہر جسے ہنسنا ہوا
کہہ کیا کر گیارہ دم سے چھٹکے بھنسنا ہوا
یا اسکی بوسین پر میں اپنا بسا ہوا
بن جی لئے جو تکلیف کا فرد بھنسنا ہوا
سودا بچ رہا جو یہ افعی ڈسا ہوا
اسو اسطین صاحب فکر سا ہوا

میں جن کے شور عشق کے حالات لے نیاز
ڈر ڈر کے دل بغل میں ہو جاتا دھنسا ہوا

عشق میں آعجب مزا دیکھا
نکتہ ایمان سے واقف ہو
بلکہ یہ پو لانا تکلف ہے
دیکھا آپ ہے سنے ہے آپ

خویش و بیگناہ آسنا دیکھا
چہرہ یار جسا بجا دیکھا
ہم نے اس کو سنا ہوا دیکھا
نہ کوئی اُسکے ماسوا دیکھا

دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا
دیکھنے کی طرح بنا دیکھا

روایت نامشروع و راه معلوم

74

۴۷

روایت ثار مشائخ
عن طفلی

بسم الله الرحمن الرحيم

اللہ کے رسول کی تعلیم کی بغیر النبیات

[illegible]

جوشن ہر عشق کی شراب خم دل میں نیا
اس تعین کی گرفتاری سے ایدل چھوٹ چھوٹ
یہ بیدار بل میں شاہانے یک درخت
جب تک کہ شری سے پندارتیر سے سر میں ہے
لٹ پڑی گنج عرفان بہ در شاہ عرب
وہ جو تھے زندانِ ناسوتی کے مدت سے اسیر
خدمتِ رشید میں وہ جن بگ لگ ہمراہ تھے

عالم بالا کو پہنچے گی کوئی دم میں نیسا
گر کہ الیہ باری دود آہ دل میں گھوٹ گھوٹ

آغیز بنانہ دنیا میں کیا کی لوٹ لوٹ
قاضی نکال دیتی مستبذ فقیہ
چشم پر سے دور کر دیا ہر آب تاب سے
دیکھو یہ نر لاش کے لئے کہا شب مجھو دیکھ
کیا ہوا زک ہر میان تیرا گلو نام خدا
تیرے بگنے پر ہنسی آتی ہے مجھ کو نا صحا

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

مجلس شورای ملی

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

کسی کے دل میں سے جوں جان بمان
کسی کے دل میں سے جوں جان بمان
کسی کے دل میں سے جوں جان بمان
کسی کے دل میں سے جوں جان بمان

ہیں تندرخت و سنگ ل ایدل یہ زم رو

بہیجا جو ہو تو عشق کے دریا میں اے نیاز
دیکھا نہیں ہے اسکی ہلکا مگر ہنسنگ

دکھلا دیا ہے شاہد نرنگ اپنے رنگ
آنا ہے کس لڑا سے وہ کافریت فرنگ
سو دے میں لے لے کہ ہمیں جینا ہو اوبال
بلبل کو شکل گل ہو چمن میں رولادیا
تیرنگہ یار میں کیا زور توڑ ہے
وہ پارساہیں دور میں تیرے خواب ست
فرش میں ہو خاک نشینوں کا بستر
دیکھ اسکی جلوہ گریو نکوین عقل ہوش رنگ
تیرنگہ لیس ہے کیوں نہ بہر جنگ
پراسا ہو کہ جھوٹے سے لگا ہو بھونگ
ہوشی انجمن میں جلا یا کہیں ہنسنگ
ناوکا دھر خجل ہو اُدھر رنگ سے خنک
مستی کے نام سے جھین آتا تھا عار و تنگ
بے خانان عشق کا نکیر ہر خشت رنگ

خون جگر و دان ہے یہ مجرا لے چشم سے
کہتے ہو تم نیاز جسے اشک سرخ رنگ

دشت پائی سے ہر پنے بیابان نازان
چاک ہاتھوں سے ہے حبیب کون تر ہو امن
فخر و نجیر خون ہو یہ تری پابندی
اپنی پاپوش سے ہو خار و خیلان نازان
جینا ان ہر بیان اور وہاں نازان نازان
اور مری قید سے ہو خانہ زندان نازان

ہیں ان جان سے شاہد نرنگ
نہیانا اسے ہیں میرے دل جہان
لیا ہی پھولی ہمارا آنکھوں میں
ہے جہان لالندار آنکھوں میں
چھوٹے سے ہیں کیا عجیب غریب
دن پر دست کار آنکھوں میں
نہیانا لالندار آنکھوں میں
چھوٹے سے ہیں کیا عجیب غریب
دن پر دست کار آنکھوں میں
نہیانا لالندار آنکھوں میں
چھوٹے سے ہیں کیا عجیب غریب
دن پر دست کار آنکھوں میں

نہیانا لالندار آنکھوں میں
چھوٹے سے ہیں کیا عجیب غریب
دن پر دست کار آنکھوں میں
نہیانا لالندار آنکھوں میں
چھوٹے سے ہیں کیا عجیب غریب
دن پر دست کار آنکھوں میں

۵۰

دیکھتا ہوں نہ جان دیکھتا ہوں
 غنی کو نہ ان اور عیان دیکھتا ہوں
 ہون لیا کہ پیدائے سب میں قیام
 یہ بوجھ کہ پیدائے سب میں قیام
 کہ ایک غریبی سے غریب جانوں
 کہ ایک غریب سے غریب جانوں
 کہ ایک غریب سے غریب جانوں
 کہ ایک غریب سے غریب جانوں

آہ طالع نے مجھے سو اکیس	ورنہ پہنان تھا مراد از درمن
گرنہ بتے تخت دل آنکھوں کی راہ	زنگ شک ایسا نہ ہوتا رشک خن
حسن جان جلوہ گر ہر شے میں ہے	دید میں اپنے نہیں کوئی زبون
کون پاسکتا ہے مجھ گمشدہ کو	دین ڈھونڈے آئے یاد نیلے دن

جس نے پہچانا ہے اپنے آپ کو	ہے نیا زاپے قدم پر سرنگون
----------------------------	---------------------------

اگر چہ میں سیربتان دیکھتا ہوں	ولی جلوہ حق عیان دیکھتا ہوں
بے بسط حق پرستی ہوں کرتا	مگر خود پرستی زیان دیکھتا ہوں
حورب الحرم ہو صنم بھی وہی ہے	حرم دیر میں ایکسان دیکھتا ہوں
اسے برہن اور اسے شیخ مانے	یہ آپس کا جھگڑا بہان دیکھتا ہوں
ازل سے بد تک جو کثرت ہو پیدا	سودھت کا دیر اور ان دیکھتا ہوں

نیا زاب کہوں کس سے راز حقیقت	یہ عالم سراپا گمان دیکھتا ہوں
------------------------------	-------------------------------

جملہ اک غزل اور بھی ایسی کہیو	تجھے میں فصیح البیان دیکھتا ہوں
جدھر دیکھتا ہوں جہان دیکھتا ہوں	خدا ہی کا جلوہ میان دیکھتا ہوں

دیکھتا ہوں نہ جان دیکھتا ہوں
 غنی کو نہ ان اور عیان دیکھتا ہوں
 ہون لیا کہ پیدائے سب میں قیام
 یہ بوجھ کہ پیدائے سب میں قیام
 کہ ایک غریبی سے غریب جانوں
 کہ ایک غریب سے غریب جانوں
 کہ ایک غریب سے غریب جانوں
 کہ ایک غریب سے غریب جانوں

نیا زاب کہوں کس سے راز حقیقت
 یہ عالم سراپا گمان دیکھتا ہوں

یونانہ تیر خاکی ہے بارو سپر گردون
پارگردان ہے جیسے سحر و جادو
نہ آئینہ رخ کی صفا و بجا
علی سر زلفی خستہ اریل ہے
نیا زلف ہے بین جون موٹی کے بادون
کار عشق ہون بین بندہ اسلام نہیں
بت بستی کے سوا اور کچھ کام نہیں
عشق میں بوجیا ہون قبلہ کو سب اپنا
ایک بل کدے سے اسکے آرا میں
دوستیہا جو کدہ ہر کر و سب اسامہ
نارنج مسل باہر سنا سب باہر نہیں
بواہوش عشق کو خانہ خالی است پوچھ
سکا آواز آسان ہو پر انجام نہیں
چلنے والے عشق کے افست ہیں

رہے زمین کے اوپر مانند گرد بادی اگر خاک ہیں تو ہم ہیں اور باد ہیں تو ہم ہیں

تعلیم اور قلم سب ہے نیا زاپت شاگرد ہیں تو ہم ہیں استاد ہیں تو ہم ہیں

یہ تیری جلوہ گریاں آنکھوں میں چھا رہی ہیں اُدھر تو زلفین کھینچیں دل اپنی ہی طرف کو عمر کیے لشکروں کو اپنا ہی وطن ہے سوئے ہیں ہوا ہوشاید گذر بھارا گھٹیا میں تیری زکس آنکھیں جو دیکھے اسکو محراب سجدہ کئے یا تیغ ان بھوؤں کو اعجاز کر رہی ہیں ناز و ادائیں تیری بھاتا نہیں ہر کوئی تجھ بن نیا زکواب	پیارے ادائیں تیری دلیں سمار ہی رہیں ادھر اشارتوں سے آنکھیں بلار ہی رہیں سچ دیکھ کو دیکھ اپنی نوبت بجا رہی ہیں جو آج عن لبین دھو میں چھا رہی ہیں جیتک نہیں ہر دیکھا باتیں بنا رہی ہیں لاکھوں ہی سر جو آگے اپنی جھکار ہی رہیں وہ قتل کر رہی ہیں اور وہ بلار ہی رہیں تیری پیاری باتیں اسکو تو بجا رہی ہیں
---	---

کیونکر نیا زمانے اور دن کی خوش کلائی اسکو پیاری باتیں پیارے کی بجا رہی ہیں

روان آنکھوں سے ہر سیلاب گلگون جو شیریں تنکو دیکھ کو کہن ہے	آجی چشم ہے یا چشم خون اگر بیلی ہو یا ن ہو جائے مجنون
---	---

کلام جو بخت نام و شکار ہے
تو ہے جس میں کلام و شکار ہے
ایک باب جامت میلک می گلگون ہے
اسکے اپنے علی جانی ہر فصل بہار
جان جانی ہر علی دیکھ کے رہم گل

یہ دل راہی می جان بھلا کام نہیں
دندان آفتاب جو کدہ ہر کر و سب اسامہ
دل کی لہریں تلک ہر کی جی نہیں
بہر وقت کلامی جان بھلا کام نہیں
مکان نون سے کچھ تیر کا نہیں
مکان نون سے کچھ تیر کا نہیں

میں اٹھو جلاؤں اگر وہ مری کا عاشق سے آگے
 دیکھو ہر جھڑپ سے پہلے دیکھو ہر جھڑپ سے پہلے
 دیکھو ہر جھڑپ سے پہلے دیکھو ہر جھڑپ سے پہلے
 دیکھو ہر جھڑپ سے پہلے دیکھو ہر جھڑپ سے پہلے

افسانہ مے درد کا اُس یار سے کہد و جھکنا نہیں یہ دل طرف قبلہ عالم اک تو ہی نہیں میں بھی ہوں ان آنکھوں کا مار سسکے ہوڑا جی تر می تر گان کا یہ گھٹل عین عشق کی ملت میں ہوں لے شیخ و بہرین کیا جوش میں ہوا بے مٹی حدت خم دل میں جیوں مرنی نہ کہہ آئینہ انا آئینہ	فرقت کی مصیبت کو دل آزار سے کہد و محراب خم ابرو دلدار سے کہد و اے دل نظر گر بس بیمار سے کہد و تیر نگہ دیدہ خو خوار سے کہد و جاعش مرا سجدہ و زار سے کہد و ابلے ہوڑپی رومی و عطارد سے کہد و بولوں ہوں انا اشد سردار سے کہد و
--	--

ردیف یاے	مشکل جو نیاز آئے تھیں فقیر میں درپیش	تختانی
	جاشاہ نجف حیدر کہار سے کہد و	

چھوڑو مجھے پیچو دھرا آرام ہی ہے بیکار و معطل ہی ہوں کار جہان سے لے سر سے قدم تاک میں جلا شمع کے ماتر کافر ہوں جو میں اپنے تئیں جانوں کہ میں ہوں سو بھگے نہیں ان اتارے دیہان میں ہیا کہتے ہیں نیارہ تو کواں شکل مری میں	بے نام و نشان پہننے دوس نام ہی ہے فحید میں اپنی تو بڑا کام ہی ہے شاید کہ میان عشق کا انجام ہی ہے جو کچھ ہو سوتے مرا سلام ہی ہے اپنی تو سحر کہی اور شام ہی ہے یہ پہنچ کر کہ تو پاک بیان نام ہی ہے
---	---

چھوڑو مجھے پیچو دھرا آرام ہی ہے
 بیکار و معطل ہی ہوں کار جہان سے
 لے سر سے قدم تاک میں جلا شمع کے ماتر
 کافر ہوں جو میں اپنے تئیں جانوں کہ میں ہوں
 سو بھگے نہیں ان اتارے دیہان میں ہیا
 کہتے ہیں نیارہ تو کواں شکل مری میں

۵۵
 دھبیان پئے پئے کھولے نیا
 عرفان اگر چلے دل پاک سے باز
 پھر کسکا تصور کہی کس ناک باز
 کھنکھائی کی کیا اور ان عالم کے حاصل ہے
 کھنکھائی کی کیا اور ان عالم کے حاصل ہے
 کھنکھائی کی کیا اور ان عالم کے حاصل ہے
 کھنکھائی کی کیا اور ان عالم کے حاصل ہے

اسے آہنی سے نہال سے کبھی کچھ بزرگ غلام
جو یہ جوشیل برشک کا کوئی روز ایسا بنا رہا
بھی ٹسکے گئی ناگنی لف کی بھی سوتہ ہائے مگر گئی

چلی با درگم فراق کی جلا سب وجود نیار کا
مگر ایک عشق کی گشت غم جسے کہتے ہیں کسم پری رہی

<p>آئے ہوں اسکے سامنے یوں آپس ہم چلے ہے عرفِ یافت بندہ گیا تھا ایک لبِ نبختا نہیں عقلِ مخدوایانِ دین صبرِ مشکبِ آرامِ دل اے ہمیشہ نون کہ کو کیا لطفِ کواش نیست کا</p>	<p>سوچ کا چہرہ دیکھتے جیسے کہ شبنم چلے ہے پیچھے لاجا ناہو غم اور ہوتا سدِ مچلے ہے جو کچھ تھے وہ زندگی کے مرکزِ اعظم چلے ہے جب ہم اکیلے رہے اور اپنے محرم چلے ہے</p>	<p>صحوئے شاید مجھے اے صیدِ فترت گنجِ جویں سے جو بندھا نہ بندھا نکتہ نکتہ دلوانِ سیا آرزو</p>
--	--	--

چلے نیا زاپاس جگہ کاٹا شادی کے اپنے ہزاروں بن جہان پر بار و بھد محل سے	کون کی باندھے تھے تیرے پر بار و بھد محل سے
---	--

جب چھوڑ کر نہ چھو وہ یا رہم چل بسے
 عقل تو نہ ہوش دل سب ملے باہم چل بسے
 پھر تو وہ پوری ہوتے رہاے اگر غم چل بسے
 پھر چھوڑنا کیا لطف ہے جب گل کو چل بسے
 شب کی شبائے رہاؤ پھر گرو چل بسے
 دنیا سراسر ایسی نہیں اگر جہاں رہ جائے
 ملک غصہ ہی دلیل کوئی صیاد جاتی ہے بہار
 پھر تو وہ پوری ہوتے رہاے اگر غم چل بسے
 پھر چھوڑنا کیا لطف ہے جب گل کو چل بسے
 شب کی شبائے رہاؤ پھر گرو چل بسے
 دنیا سراسر ایسی نہیں اگر جہاں رہ جائے

ہر ایک کو اس شے کو لاک باز سے
کے اندر دل میں اتار لی ہے سارا
میں نے جو خیر کرنے کا چاہا ہے
کے اندر دل میں اتار لی ہے سارا
ہر ایک کو اس شے کو لاک باز سے
کے اندر دل میں اتار لی ہے سارا

مقام گنگوڑہ محل جستجو ہے
 نہ کہیں نہ مکان نہ زمین نہ زمان ہے
 نہ وصال نہ ہجران نہ سرور ہے نہ غم ہے
 سن تو اٹھے جہان میں جو حسین پان کمان ہیں

نہ وہاں جو اس پہنچن شہر کو ہے رسائی
 دل ہنوائے میرے پان چھانڈی ہو چھائی
 جسے کہ خواب غفلت سو وہ نیند جھکو آئی
 جو دلی کے تھے لوازم سو ہائی اُسے پائی

یہاں میں رہا ہوں جبے سخن نیاز بولوں
 سنو گے زبان نے سے وہی جو کیگا نائی

ستارے نہیں یہ شب آ ر کے
 مبارک رہے تجکو واعظ بہشت
 جو دیکھے تجھے لے مرے رشک گل
 صفائی تری سلک دندان کی دیکھ
 عجب کیا جو تشریف لاؤ ادھر
 کمان فصل گل ہے کمان وہ بہار

غزل اور ایسی ہی کیوں نیاز
 کہ مشاق ہیں ترے اشعار کے

چھٹا ہاتھ سے چشم خوشخوار کے
 لیا زلف نے دام میں مار کے

مقام گنگوڑہ محل جستجو ہے
 نہ کہیں نہ مکان نہ زمین نہ زمان ہے
 نہ وصال نہ ہجران نہ سرور ہے نہ غم ہے
 سن تو اٹھے جہان میں جو حسین پان کمان ہیں
 یہاں میں رہا ہوں جبے سخن نیاز بولوں
 سنو گے زبان نے سے وہی جو کیگا نائی
 ستارے نہیں یہ شب آ ر کے
 مبارک رہے تجکو واعظ بہشت
 جو دیکھے تجھے لے مرے رشک گل
 صفائی تری سلک دندان کی دیکھ
 عجب کیا جو تشریف لاؤ ادھر
 کمان فصل گل ہے کمان وہ بہار
 غزل اور ایسی ہی کیوں نیاز
 کہ مشاق ہیں ترے اشعار کے
 چھٹا ہاتھ سے چشم خوشخوار کے
 لیا زلف نے دام میں مار کے

کمان سے کمان کیے ہو چاندیل
 کمان سے کمان کیے ہو چاندیل
 کمان سے کمان کیے ہو چاندیل
 کمان سے کمان کیے ہو چاندیل

گر چہ ان کے لئے جو کچھ کہنا ہے
 میں آج بھی چاہتا ہوں کہ اس کا
 ہوش خود سے ہو اور اسلام
 ان دنوں صاحبزادہ شہزادہ
 شہزادہ ابراہیم کی شہزادہ
 اسلام سے ہے اپنا مقام
 پر جو میں دیکھتا ہوں
 وہاں کیا آواز دے
 شہزادہ ابراہیم کی یاد کا نام رکھتا ہے
 شاہ خفہ میری عرب کا غلام
 میں وہ کوئی ہوں جس کا خطا کی بات
 کہیں کوئی جو میں ہو چھپر نام ہے
 عالم میں میری جگہ ہانی کا طرف
 غوغا کی غل کی شہزادہ اور
 خلقت کا ہر میں کی ذکر ہے ہوتا
 ان پر بی بات اور کلام ہے
 ہی کی چاہ ہے

نیاز اب یہی ہے دعائے طلب
رکھ اپنا ہی بندہ خدا یا مجھے

تو کچھ بولو نہ دیکھو نہ سنو مثل نیاز
بیدہ و گوش و زبان پارو یہ ہر سب لاشے

<p>روٹھا ہوا دوسرا اگر اپنے سے من جاوے بیسوں دنوں مجھ کو کچھ بھوکے ہی ڈالے ہے</p>	<p>بگڑا ہوا کھیل پنا اک ن میں بن جاوے آجانی گلے لگ چا تو جی کی جلن جاوے</p>
--	--

[illegible]

منہ

سناری جنت چاگن کی ہے بار
سناری کھلے دھرم چاگن کی ہے بار
سناری چاگن کی ہے بار
سناری چاگن کی ہے بار

منہ
منہ
منہ
منہ

منہ

مردہ میں سہائی جو میں کی دیکھو جی اب بلیہ ہر
نخل کی پرت کو ابی دیکھو جی اب اگلے ہے
سند بن میں کی کھائی دیکھو جی اب چھلے ہے
نیاز کے پر میں سے خدا کی دیکھو جی اب بکھلے ہے

منہ

مردہ میں سہائی جو میں کی دیکھو جی
پاک منہ پوری ہو سہائی گن گاؤ جی
برہمن کی سہائی کے اپنی آپ گداؤ جی
نیاز لیا جی اٹھو کو کون رہا فرماؤ جی

منہ

مردہ میں سہائی جو میں کی دیکھو جی
پیت کی پیت کیا یہی ہوت ہر سہائی کو گریانی
سکھی سہائی گن کی کھلی تھین پرت پچانی
ہر پرت میں نیاز کو جانو ایسی مت پورائی

منہ

جو گنیا کا بھیس بنے پکڑو دھو دھن جاؤن
نہ جی جی بن پورواؤن تب میں نیاز کماؤن
نہ جی جی بن پورواؤن تب میں نیاز کماؤن
نہ جی جی بن پورواؤن تب میں نیاز کماؤن

منہ

نہ جی جی بن پورواؤن تب میں نیاز کماؤن
نہ جی جی بن پورواؤن تب میں نیاز کماؤن
نہ جی جی بن پورواؤن تب میں نیاز کماؤن
نہ جی جی بن پورواؤن تب میں نیاز کماؤن

اب میں کو بیاد آت دار کی اب میں کو بیاد آت دار کی
نیاز لیا جی اٹھو کو کون رہا فرماؤ جی
نیاز لیا جی اٹھو کو کون رہا فرماؤ جی
نیاز لیا جی اٹھو کو کون رہا فرماؤ جی

نیاز لیا جی اٹھو کو کون رہا فرماؤ جی
نیاز لیا جی اٹھو کو کون رہا فرماؤ جی
نیاز لیا جی اٹھو کو کون رہا فرماؤ جی
نیاز لیا جی اٹھو کو کون رہا فرماؤ جی

خاتم الطبع

ہزاران ہزار نیاز بحضرت خداوند بنیاد و کار ساز کہ
 کلام عرفان طراز یعنی ہر دو دیوان فارسی اردو جناب
 شاہ نیاز احمد صاحب نیاز رحمۃ اللہ تعالیٰ
 در مطبع منشی نو لکشور واقع لکھنؤ محلہ حضرت گنج
 بسریستی عالی قار و الاتبار

جناب منشی رام کمار صاحب بیار گوماک مطبع دم قبا
 بارہم ماہ فروری ۱۹۳۶ء طبع گردید و از حقیقت پیرایہ مجاز پوشید

خاتم الطبع ہر دو دیوان نیاز

نسخون سے مقابلہ کر کے چھاپا گیا ہے۔ ۱۰۔
دیوان عنقری۔ یہ دیوان عرصہ سے نایاب
تھا مطبع ہڈائے بہ کوشش بلیغ نہایت صحیح اور
خوشخط پھر طبع کرایا ہے۔ یہ بی۔ اے۔ کورس

میں داخل رہا ہے۔ ۱۲۔
قصائد ظہیر فاریابی۔ نہایت بلیغ قصیدے۔
دیوان ظہیر فاریابی۔ یہ وہی دیوان جو جبکی
نسبت استادوں کا یہ مقولہ ہے کہ دیوان
ظہیر فاریابی + درکہ بدزد گریابی ۰۵۔
طیبات مذاقیہ سعدی سعدی کے مذاقیہ
کلام پر نظر ڈالنے سے معلوم ہوتا ہے کہ سعدی
فصاح کے سوائے مزاح اور مذاقیہ رنگ میں بھی
بیغیر سخن ہیں۔ یہ حصہ ان کے کلیات سے
علحدہ کر دیا گیا ہے۔ ۱۱۔

دیوان حضرت احمد جام زندہ پیل۔ ہر ایک
مصرعہ سے عارفانہ رنگ بھلک رہا ہے۔ ۸۔
دیوان حضرت خواجہ معین الدین چشتی جمیری
آپ کے کلام میں درد اس قدر ہے کہ پڑھنے والے

کے دل پر بڑا اثر پڑتا ہے۔ ۱۳۔
دیوان حضرت غوث الاعظم ہرغل اور
ہر شعر بادۂ تصوف سے لبریز ہے۔ ۲۔

رباعیات حضرت عمر خیام۔ زمانہ مانے
ہوئے ہے کہ رباعیات میں کوئی عمر خیام کے

کلام مقبول عام ہے۔ ۱۴۔
انتخاب دیوان صائب کلیات سے سب
مطب ویا بس نکال کر یہ بے نظیر انتخاب کیا گیا اور
ہر ایک شعر قابلِ داد ہے۔ ۰۶۔

کلیات حنین۔ از شیخ محمد علی حنین صفہائی
کلیات اقسام کلام سے آراستہ ہے نہایت
ایکثرہ اور بلند کلام ہے۔ ۱۵۔
دیوان حضرت خواجہ قطب الدین خجیار کاکی۔
اس دیوان میں نہ صرف رموز تصوف کو خوبی سے
ادا کیا گیا ہے بلکہ نازک خیالی بھی اس میں بہت

زیادہ ہے۔ ۱۶۔
کلیات حضرت شمس تبریز جو کوئی حضرت شمس
تبریز کے باخدا ہونے اور ادلیا کرام کے زمرہ
سے ہونے کا قائل ہے وہ سمجھ سکتا ہے کہ اُنکے
ایک ایک شعر سے دریائے وحدت کی موجیں
کس طرح نظر آتی ہوں گی اور ہر ایک صفحہ میں
کس قدر تصوف کے پھول مہک رہے ہوں گے
اسکے دیکھنے سے یہ بھی ماننا پڑتا ہے کہ حضرت
موصوف اپنے وقت کے نہ صرف ایک کامل
درویش تھے بلکہ ایک زبردست شاعر تھے کیونکہ
ان کے کلیات میں کوئی بحر ایسی نہیں ہے جو
موجود نہ ہو۔ ۱۷۔

دیوان مخفی۔ یہ دیوان اس مرتبہ متعدد تسلی

براہر استاد و شاعر نہیں ہوا۔ ہر ایک رباعی نصیحت و عبرت کا ایک پیش ہما موتی ہے سفید کاغذ۔ ۵۔

دیوان ناصر علی۔ سرہندی ناصر علی۔ اپنے رنگ میں معانی آفرینی کا استاد بٹیل ہو۔ ۶۔ دیوان ہلالی۔ بعض بعض جگہ درس میں داخل ہے نہایت پاکیزہ اور بلند کلام ہے۔ ۷۔

گلشنِ تعشق نشی مظفر علی صاحب اسیر لکھنوی کا فارسی کلام جو بالکل اہل زبان سے ملتا جلتا ہے۔ ۸۔

دیوان نویدی۔ اکثر دیسی مکتوبوں میں بچوں کو پڑھایا جاتا ہے۔ ۹۔

دیوان رسوا۔ مصنفہ مولا احمد حسین صاحب رسوا۔ ۱۰۔

دیوان امیر۔ از سید امیر الدین صاحب متخلص بہ امیر۔ ۱۱۔

قصائد عرفی محشی نہایت مشہور و معروف قصائد بہن چونکہ عرفی کے قصائد نہایت نازک ہیں وہ اسط ان پر حاشیہ چڑھا کر عام فہم بنا دیا گیا ہو۔ ۱۲۔ شرح قصائد بدر چاچ۔ سبکی بہ کاشف الاسرار

از مولانا غیاث الدین رامپوری۔ ۱۳۔ قصائد مدحیہ نظام حضرت رسالتاب صلی اللہ علیہ وسلم کی شان میں یہ تمام قصائد

لکھے گئے ہیں مصنفہ نواب مردان علی خان رعنا۔ ۱۴۔

کلیات جامی۔ موزون قطعی پر نہایت اہتمام سے چھاپا گیا ہے۔ ۱۵۔

قصص نظم یعنی تنویات و بی فارسی

ثنوی خسرو گل۔ سبکی بہ خسرو نامہ از تصانیف شیخ فرید الدین عطار رحمہ اللہ مطبوعہ غیر مطبعہ

ثنوی مخزن الاسرار خواجہ نظامی۔ نہایت مشہور و معروف ہے بحکمہ خمسہ نظامی۔ ۱۶۔ ثنوی لبی المحبون نظامی۔ یعنی افسانہ قیس عامری بحکمہ خمسہ نظامی۔ ۱۷۔

ثنوی خسرو شیرین۔ از خواجہ نظامی۔ ۱۸۔ ثنوی ہفت سیکر نظامی۔ مولانا نظامی کی یہ ثنوی بھی خمسہ میں شامل ہے اور نہایت خوب اور مشہور ہے۔ ۱۹۔

سکندر نامہ بری۔ محشی جلی قلم مع فرہنگ کاغذ سفید گندہ ولایتی۔ ۲۰۔

ایضاً متوسط قلم محشی برائے بالاکاغذ دو قسم ۱۱۔ ۱۲۔

۱۵۔ رخصتی قلم کاغذ خانی۔ ۱۶۔

ثنوی عطار بہت مشہور ایک صوفیانہ نظم ہو۔ ۱۷۔

المنشور لکھنؤ پریس صیفہ بک ڈپو لکھنؤ

2220 DUE DATE 1915 231

11/11/11

[Handwritten signature]

10009

UNIT STAGS

